

NACIONALNA NORMIZACIJA

Održan 15. sastanak TO28 – Naftni proizvodi i maziva

U Državnom zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo je 29. studenog 2002. održan 15. sastanak TO28 – Naftni proizvodi i maziva sa sljedećim dnevnim redom:

1. Rasprava o radnom nacrtu nr HRN ISO 1998-6, Naftna industrija – Nazivlje – 6.dio Mjerenje.
2. Rasprava o radnom nacrtu nr HRN EN 228:1999, Goriva za motorna vozila – Bezolovni motorni benzin – Zahtjevi i metode ispitivanja.
3. Rasprava o radnom nacrtu nr EN 590:1999, Goriva za motorna vozila – Dizelsko gorivo – Zahtjevi i metode ispitivanja.
4. Prijedlog za prihvaćanje HRN ISO91-1 – Tablice za mjerenje nafte – 1. dio:Tablice na referentnim temperaturama od 15⁰C i 60⁰F.
5. Prijedlog za povlaćenje HRN ISO 91-2:Tablice za mjerenje nafte 2. dio. Tablice na referentnoj temperaturi od 20⁰C.
6. Prijedlozi za prihvaćanje europskih i međunarodnih norma u izvorniku.
7. Prijedlozi ispravaka naslova norma.

Sastanak je vodio predsjednik TO28 M. Jednačak.

Ad 1) Uz manje korekcije pripravljen je prijevod međunarodne norme ISO1998-6 Naftna industrija – Nazivlje 6. dio – Mjerenje. U raspravi je zaključeno da je prijedlog pripremljen vrlo kvalitetno i da se uputi na javnu raspravu.

Ad 2) i 3) S obzirom da je na prijedloge nacрта norma uz HRN EN 228:1999 i nr HRN EN 590 1999 bilo primjedbi na dio prijevoda teksta, zaključeno je da članovi odbora dostave primjedbe Tajništva TO28 u roku 7 dana. Korigirani tekst uputit će se na javnu raspravu.

Ad 4) Nakon provedene rasprave o prijedlogu za prihvaćenje norme HRN ISO 91-1, Tablice za mjerenje nafte – 1.dio koja je na javnoj raspravi zaključeno je da se usvoji kao hrvatska norma.

Ad 5) Članovi odbora odlučili su ne povući HRN ISO 91-2 već da se također usvoji kao hrvatska norma. Norme HRN ISO 91-1 i HRN ISO 91-2 bit će objavljene u Glasilu DZNM br. 11-12/2002.

Ad 6) Nakon manjih korekcija prijevoda naslova, prihvaćen je prijedlog za prihvaćenje većeg broja ISO i EN norma u izvorniku i bit će objavljene u glasilu DZNM.

Ad 7) Nije prihvaćen prijedlog ispravaka nekih važećih norma. Naslovi hrvatskih norma ostaju do daljneg kako su objavljeni sve do trenutka objave revidirane norme za nazivlje.

Ad 8) TO28 planira za siječanj 2003. održati sastanak s predsjednicima pododbora s ciljem da se pokuša poboljšati rad pododbora, te rasteretiti opseg poslova koje sada obavlja jedino Tajništvo TO28.

Savjetovanje - Hrvatska normizacija i srodne djelatnosti

Hvatski inženjerski savez i Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo priređuju savjetovanje na temu *Tehničko usklađivanje na putu prema EU* koje će se održati u Cavtatu od 10.-12. travnja 2003.

Široka problematika normizacije i srodnih djelatnosti (mjeriteljstvo, ocjena sukladnosti, akreditacija, nadzor nad tržištem) bit će razmatrana u svim inženjerskim područjima. Posebno će biti predstavljene zajedničke teme s uvodnim izlaganjima domaćih i inozemnih stručnjaka, primjerice:

- europski integracijski procesi
- sigurnost i slobodno kretanje roba
- uloga normizacije u procesu tehničkog usklađivanja
- značenje akreditacije u pridobivanju novih poslova i drugo.

U okviru savjetovanja održat će se i posebne tematske rasprave:

- hrvatska tehnička terminologija – problem ili izazov
- uključivanje sadržaja iz tehničkog zakonodavstva i infrastrukture za kvalitetu u programe obrazovanja.

Sve dodatne obavijesti o savjetovanju mogu se dobiti kod tehničkog tajnika savjetovanja: Milivoj Mervar, tel/fax 385 (0)1 482 82 44.

HRN – Nove hrvatske norme

- HRN 1110:2002 hr izv
Tekući naftni proizvodi – Određivanje prisutnosti i količine indikatora u tekućim naftnim gorivima
- HRN ISO 91-1:2002 en pr
Tablice za mjerenje nafte – 1. dio: Tablice na referencijskim temperaturama od 15°C i 60°F (ISO 91-1:1992)
- HRN ISO 91-2:2002 en pr
Tablice za mjerenje nafte – 2. dio: Tablice na referencijskoj temperaturi od 20°C (ISO 91-2:1991)
- HRN EN ISO 9000:2002 hr, en, fr, de pp
Sustavi upravljanja kvalitetom – Temeljna načela i rječnik (ISO 9000:2000; EN ISO 9000:2000)
- HRN EN ISO 9001:2002 hr, en pp
Sustavi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi (ISO 9001:2000; EN ISO 9001:2000)

HRN – Prijedlozi za prihvaćanje stranih norma u izvorniku

- EN 27941:1993 en
Commercial propane and butane – Analysis by gas chromatography (ISO 7941:1988)
- EN 13723:2002 en
Petroleum products – Determination of low lead contents in gasolines – Wavelength – dispersive x-ray fluorescence spectrometry (XRF)
- EN ISO 1523:2002 en
Determination of flash point – Closed cup equilibrium method (ISO 1523:2002)
- EN ISO 1516:2002 en
Determination of flash/no flash – Closed cup equilibrium method (ISO 1516:2002)
- EN ISO 12922:2002 en
Lubricants, industrial oils and related products (class L) – Family H (Hydraulic systems) – Specifications for categories HFAE, HFAS, HFB, HFC, HFDR and HFDU (ISO 12922:1999)
- EN ISO 13758:1996 en
Liquefied petroleum gases – Assessment of the dryness of propane – Valve freeze method (ISO 13758:1996)
- ISO 9162:1989 en
Petroleum products – Fuels (class F) – Liquefied petroleum gases – Specifications
- ISO 13689:2002 en
Refrigerated light hydrocarbon fluids – Measurement of liquid levels in tanks containing liquefied gases – Microwave – type level gange
- DIN 51448-1:1997 en
Testing of liquid petroleum hydrocarbons – Determination of hydrocarbon types – Part 1: gas chromatographic analysis by column switching procedure

HRN – Povučene norme

- HRN B.H8.064:1990
Tekuća goriva. Kvalitativno određivanje indikatora u ekstralakov ulju za loženje EL
- zamijenjena s HRN 1110:2002 hr
- HRN B.H8.065:1990
Tekuća goriva. Određivanje indikatora u ekstralakov ulju za loženje EL. Spektrometrijska metoda
- zamijenjena s HRN 1110:2002 hr

n HRN – Nacrti hrvatskih norma

n HRN EN 228 hr

Goriva za motorna vozila – Bezolovni motorni benzin – Zahtjevi i metode ispitivanja (EN 228:1999)

n HRN EN 590 hr

Goriva za motorna vozila – Dizelsko gorivo – Zahtjevi i metode ispitivanja (EN 590:1999)

n HRN ISO 1998-6 hr

Naftna industrija – Nazivlje – 6. dio: Mjerenje (ISO 1998-6:2000)

Javna rasprava o nacrtima novih norma traje 30 dana od dana objave u *Glasilu DZNM*.

Certifikacija sustava kvalitete po ISO 900ff normi

Prvi certifikat sukladnosti sustava osiguranja kvalitete normi ISO 9002, izdan je 16. studenog 1993. godine tvrtki DINA, Omišalj. Do 31. prosinca 2002. registrirano je u Republici Hrvatskoj 577 certificiranih tvrtki po ISO 900ff normama. Podatak je dobiven iz popisa koji vodi Hrvatsko društvo za kvalitetu i predstavlja pregled svih do sada izdanih ISO 900ff certifikata u Hrvatskoj. Nažalost, on nije i pregled trenutačno valjanih certifikata, jer nisu vidljive statusne promjene organizacija nastale u posljednjih deset godina kao što su: pripajanja, spajanja, prijelaz cijelih organizacijskih jedinica iz jedne organizacije u drugu, stečajevi, likvidacije, kao ni broj oduzetih certifikata. Usprkos tome, činjenica je da smo prešli čarobnu brojku od 500 certifikata.

Gledano teritorijalno, kroz devet županija i Grad Zagreb, gotovo 40 % izdano je tvrtkama iz Zagreba, a niti jedan u Ličko-senjskoj županiji. Pored Grada Zagreba, vodeće po broju dobivenih certifikata su: Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska, Istarska i Varaždinska županija. Ti podaci u značajnoj su pozitivnoj koleraciji s brojem stanovnika, gospodarskom aktivnošću i iznosom ostvarenih investicija u dugoročnu imovinu.

U Hrvatskoj djeluje desetak certifikacijskih tvrtki. Najveći broj certifikata kod nas izdale su tvrtke DNV-Det Norske Veritas, BVQI-Bureau Veritas Quality International, SGS-Societe Generall de Surveillance i TUV-Technische Überwachungs Verein.

ISO je sredinom prosinca 2000. godine donio novu normu za certifikaciju sustava, više ne osiguranja, nego upravljanja kvalitetom ISO 9001: 2000 i time obvezao certificirane tvrtke da do 14. prosinca usklade svoje sustave novim zahtjevima ili gube certifikat.

Zbog prelaska na novo izdanje norme, ali i osiguranja ažurnosti podataka (brisanja iz baze nepostojećih tvrtki i onih koje su izgubile certifikat) Hrvatsko društvo za kvalitetu s početkom godine vodi novi popis certificiranih tvrtki. U bazu ulaze samo

tvrtke koje se prvi puta certificiraju prema normi ISO 9001:2000 i one koje naprave konverziju certifikata ispunjavajući zahtjeve nove norme. Time je do 03.03.2003. godine registrirano 223 certificiranih tvrtki u Hrvatskoj. Među njima je 180 prvi puta certificiranih, a 43 otprije certificiranih tvrtki koje su udovoljile novim zahtjevima norme. Uzme li se u obzir ukupan broj dodijeljenih certifikata do danas, bez obzira da li je popis u potpunosti vjerodostojan zbog navedenih razloga, ostaje činjenica da do kraja godine nekoliko stotina tvrtki mora zatražiti certifikaciju po novoj normi ili će izgubiti certifikate.

Ovlasnica Ininom Centralnom i ispitnom laboratoriju

Centralni ispitni laboratorij koji djeluje u sklopu Sektora strateškog razvoja, istraživanja i investicija u INA d.d., dobio je 19. studenog 2002. godine Ovlašnicu Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo.

Prema Ovlašnici, Inin je laboratorij sukladno zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2000 osposobljen za provedbu ispitivanja odabranih značajki kvalitete tekućih naftnih proizvoda i prirodnog plina.

Procesom ovlašćivanja akreditirane su 23 ispitne metode koje obuhvaćaju ispitivanje kvalitete naftnih proizvoda, analizu plina, aditiva i polimera klasičnim i instrumentalnim tehnikama.

MEĐUNARODNA NORMIZACIJA

ISO – Nove međunarodne norme

ISO 1516:2002

Determination of flash/no flash – Closed cup equilibrium method

ISO 1523:2002

Determination of flash point – Closed cup equilibrium method

ISO 12925 -1:1996/Cor 1:2002

Lubricants, industrial oils and related products (class L) – Family C (Gears)
– Part 1: Specifications for lubricants for enclosed gear systems – technical
Corrigendum 1

ISO 15380 – 2002

Lubricants, industrial oils and related products (class L) - Family H
(Hydraulic systems) – Specification for categories HETG, HEPG, HEES and
HEPR.

ISO/DIS 3170:2002

Petroleum liquids – Manual sampling (Revision of ISO 3170:1988)

ISO/DIS 20623:2002

Petroleum and related products – Determination of the extreme-pressure and anti-wear properties of fluids – Fourball method (European conditions)

ISO 8216-99:2002

Petroleum products – Fuels (class F) – Classification – Part 99:General

ISO 12917-1:2002

Petroleum and liquid petroleum products – Calibration of horizontal cylindrical tanks – Part 1: Manual methods

ISO 13357-1:2002

Petroleum products – Determination of the filterability of lubricating oils – Part 1: Procedure for oils in the presence of water

ISO 6145-9:2001/Cor 1:2002

Gas analysis – Preparation of calibration gas mixture using dynamic volumetric methods – Part 9: Saturation method – Technical Corrigendum 1

ISO 6743-1:2002

Lubricants, industrial oils and related products (class L) – Classification – Part 1: Family A (Total loss systems)

ISO 6743-13:2002

Lubricants, industrial oils and related products (class L) – Classification – Part 13: Family G (Slideways)

ISO 12917-2:2002

Petroleum and liquid petroleum products – Calibration of horizontal cylindrical tanks – Part 2: Internal electro-optical distance – Ranging method

SIST – Slovenski institut za standardizaciju postao član ISO

Slovenski institut za standardizaciju SIST postao je članom Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO: Na 25. zasjedanju Generalne skupštine ISO koja se održala 25. rujna 2002. godine u Stockholmu, SIST je izabran u Vijeće ISO-a za 2003. i 2004. godinu.

Tako je SIST postao aktivni partner ISO-a u sudjelovanju za dostizanje strateških ciljeva ISO-a do 2004. godine, a to su: naglasak na djelatnosti koje zahtijeva tržište, povećanje međunarodnog utjecaja ISO-a i njegove prepoznatljivosti, promoviranje sustava ISO i njegovih norma i potpora nacionalnim organima za norme državama u razvoju.

Priredile Gordana Prohaska i Višnja Sušić